

Decoruri fără bătrânețe și costume fără de moarte

Zadarnic m-am așteptat să se umple sala Operei Naționale Române la un spectacol de serie cu *Trubadurul* de Verdi, în mijloc de săptămână, așa cum, spre marea mea bucurie, se întâmplase cu vreo două luni în urmă la *Tosca* de Puccini – ce-i drept, într-un weekend... Chiar dacă priceperea și sensibilitatea publicului a compensat în mare măsură puținătatea lui, fenomenul rarefierii masei de pasionați ai genului rămâne îngrijorător. Mai ales că (în cazul în speță, cel puțin) el nu se datorează nicidecum unei calități discutabile a interpretării muzicale: dimpotrivă, nu numai corul pregătit de către dirijorul Stelian Olariu a fost (ca întotdeauna) la înălțime, ci și orchestra și soliștii (în ordinea rolurilor, indicată de către compozitor: Ștefan Ignat, Dorina Cheșei, Lucia Cicoară-Drăgan, Stelian Negoescu, Sorin Drăniceanu – care, în acea seară, a debutat cu brio în *Ferrando* –, Mihaela

astăzi lumea nu se mai mulțumește cu regia de operă statică și cu jocul declamatoriu al soliștilor... Poate că astăzi lumea nu mai acceptă ca inevitabil convenționalismul personajelor și al relațiilor dintre ele...

Peste acest *Trubadur* a trecut cam jumătate de veac, timp în care până și mentalitatea celui mai conservator public – acela de operă – a suferit oarece mutații; pe de altă parte, cum de câteva decenii bune montarea însăși a scăpat de sub tutela principalului ei creator (admirabilul regizor Jean Rânzescu, ieșit la pensie și în cele din urmă dispărut din viață), cine mai poate spune cât anume s-a pierdut din încărcătura dramatică a jocului scenic? Sigur că asistentul de regie se străduiește din răzputeri să păstreze liniile generale ale montării originare, la care a avut șansa de a lucra alături de autorul ei; dar oare și reușește Nicolae Ciubuc să reinvie întreaga forță expresivă pe care Jean Rânzescu știa s-o degajeze chiar și printr-un minuscul gest făcut de către eroii săi?

Ceea ce rămâne, dincolo de toată această uzură morală și diminuare fizică a spectacolului de operă de odinioară, este capacitatea personală a soliștilor de a-și trăi rolurile, nu doar de a le cânta frumos și a le mima convențional. Iar asta se simte imediat, din reacția publicului: dacă acesta a aplaudat la scenă deschisă – când din politețe, când din simpatie și când din apreciere pur muzicală pentru frumusețea componistică și interpretativă – toate ariile (așa cum se obișnuiește), în momentul în care mezzosoprana Lucia Cicoară-Drăgan a atacat povestirea Azucenei prin sală a trecut, aproape palpabil, un fior de emoție artistică incandescentă, ce avea să declanșeze în final valul de ovații care au omagiat-o pe interpretă.

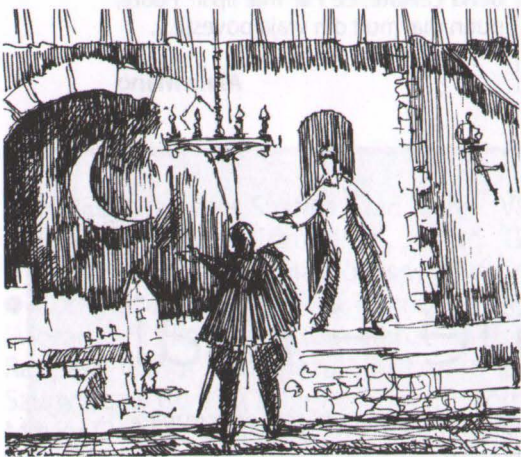
Și mai rămâne ceva, extrem de important: arta unui scenograf de geniu – inegalabilul Roland Laub –, dar și a unor meșteșugari de teatru extraordinari, care au creat pentru acest

spectacol în nu mai puțin de opt tablouri tot atâtea decoruri superbe, de o plasticitate și o funcționalitate, de o frumusețe și o grandoare absolut „fără bătrânețe și fără de moarte”. Curtea și grădinile Palatului Aliaferia, tabăra țiganilor din munții Biscaglia, mânăstirea și câmpul de luptă de lângă Castellor, piața din fața porților Palatului Aliaferia și carcera din străfundurile acestuia – decorurile umplu larga, adâncă și înalta scenă a Operei, oferind interpreților un spațiu de mișcare generos în diversitatea lui naturală, iar privitorilor, exact acel sentiment al autenticității de care este lipsit jocul soliștilor. Poate că, în jumătatea de veac ce a trecut peste ele, decorurile în cauză s-au mai prăfuit, s-au mai decolorat și s-au mai zgâriat (la sutele – dacă nu cumva chiar mia! – de manevre la care au fost supuse), dar maniera în care și astăzi sunt desenate luminile de către alt mare artist de teatru, Ion Cotărlă, le ascunde „ridurile”, conferindu-le totodată o fascinantă aură de mister.

Cât despre costume, stau și măntreb dacă s-ar mai putea crea vreodată pe scena Operei atât de multe și atât de diverse totodată și care să respecte într-atâta stilul epocii și să dea iluzia desăvârșită a pieselor de muzeu nu numai prin linie și colorit, ci și prin calitatea materialelor din care sunt croite... Bănuiesc – cu mare regret – că nu, de vreme ce singura rochie ce distonează aici este una a Leonorei, cusută dintr-o cârpă cu care certamente eroina nu și-ar fi îmbrăcat nici măcar servitoarea! (Ba chiar și șatra de țigani e înveșmântată cu mai mult gust...)

Cu extrem de mici rețușuri, deci, scenografia *Trubadurului* ar putea sluji la construirea unui nou spectacol de mare succes; cu condiția ca pentru montarea lui să fie invitat un regizor capabil să se supună rigorilor partiturii, eliberându-i însă energiile latente ale dramaturgiei.

Lumița Vartolomei

Agachi, Nicolae Bratu, Ovidiu Pașca și Constantin Negru), cu toții aflați sub conducerea muzicală fermă și totodată flexibilă a lui Camil Marinescu. Poate că astăzi lumea nu se mai duce iar și iar la același spectacol de operă, adesea jucat în aceeași distribuție, spre a vedea cum „i-a ieșit” de data aceea cutărui sau cutărui cântăreț întreg rolul, ori doar principala arie, ori fie și numai „acuta”... Poate că